

Surdopedie

PhDr. Pavla Pitnerová

29. 9. 2009

Význam sluchu:

- rozvoj komunikace, sociálních vztahů, citových vazeb,
- možnost získávání informací o věcech a dějích v okolí (nejen řečí),
- základ pro vytvoření vnitřní řeči, pro rozvoj abstraktního myšlení,
- pocit osobní jistoty a bezpečnosti,
- vnímání pocitu rovnováhy, pohybu přímočarého i otáčivého a polohy těla v prostoru,
- nositel varovných signálů, vnímání okolí.

Důsledky sluchových vad

■ Oblast kognitivní:

- zhoršená orientace v prostoru, ztráta zvukového pozadí, sluchové kontroly...

■ Oblast sociální (vztah k okolí):

- zhoršená komunikace až společenská izolace, odlišnější orientace v sociálních hodnotách, vnímání světa může být zjednodušené a zdeformované

■ Oblast psychologická (osobnost):

- citová nevyrovnanost, labilita, citová oploštělost, neadekvátní reakce, vztek, agresivita, psychická zátěž

Klasifikace

Klasifikace podle doby vzniku

- prelinguální – před začátkem rozvoje řeči
- postlinguální – až po rozvoji mluvené řeči (ohluchlí)

Klasifikace podle lokalizace (místa postižení)

■ periferní:

- převodní** (ve vnějším nebo ve středním uchu),

- percepční** (ve vnitřním uchu),

- smíšené** (kombinace převodní a percepční vady),

■ **centrální** (v mozku, centrální nervové soustavě).

Klasifikace podle etiologie

- **dědičné** – většina vad sluchu je genetického původu
- **získané**
 - **infekční choroby** (zánět mozkových blan, meningitida, meningoencefalitida, příušnice),
 - **onemocnění centrální nervové soustavy** (např. sklerosa multiplex),
 - **traumata** (úrazy) hlavy a uší,
 - moderní agresivní **chemoterapie**, některé **léky**
 - **nachlazení**, které změní průchodnost Eustachovy trubice a tím i možnosti ventilace středouší (i prostá rýma zhoršuje přechodně sluch u dětí),
 - **opakované hnisavé záněty středního ucha** mohou způsobit přechodné i trvalé poškození struktury středního ucha. (Lejska, 2003)
 - **akustické trauma**.

Stupeň sluchové poruchy:	Odpovídající audiometrické ISO hodnoty: (průměr frekvencí 500, 1000, 2000, 4000 Hz)	Projevy:
0 žádná porucha	25 dB nebo lepší (lepší ucho)	Žádné nebo velmi lehké problémy se sluchem. Schopnost slyšet šepot.
1 lehká porucha	26-40 dB (lepší ucho)	Schopnost slyšet a opakovat slova, která jsou mluvena normálním hlasem z 1 metru.
2 střední porucha	41-60 dB (lepší ucho)	Schopnost slyšet a opakovat slova, která jsou mluvena hlasitou řečí z 1 m.
3 těžká porucha	61-80 dB (lepší ucho)	Schopnost slyšet nějaká slova, když jsou křičena do lepšího ucha.
4 velmi těžká porucha, včetně hluchoty	81 dB a větší (lepší ucho)	Neschopnost slyšet a porozumět hlasu, který je křičen.
Omezující sluchová porucha: (disabling hearing impairment)	Dospělí: 41 dB a více (lepší ucho)	
	Děti do 15 let včetně: 31 dB a více (lepší ucho)	

Klasifikace sluchových vad a poruch (Vrcholní mezinárodní společnost audiologů BIAP)

1. Normální (lehce podprůměrný sluch) *ztráta: 0 – 20 dB*
2. Lehká porucha sluchu *ztráta: 21 – 40 dB*
3. Střední porucha sluchu
 - a) 1. stupně *ztráta: 41 - 55 dB*
 - b) 2. stupně *ztráta: 56 – 70 dB*
4. Těžká porucha sluchu
 - a) 1. stupně *ztráta: 71 – 80 dB*
 - b) 2. stupně *ztráta: 81 – 90 dB*
5. Velmi těžká porucha sluchu
 - a) 1. stupně *ztráta: 91 – 100 dB*
 - b) 2. stupně *ztráta: 101 – 110 dB*
 - c) 3. stupně *ztráta: 111 – 119 dB*
6. Úplná ztráta sluchu (Cophosis) *ztráta: 120 dB a více*

Terminologie

- Sluchová vada = trvalý stav

X

- Sluchová porucha = dočasný stav

- sluchová porucha představuje řešitelný problém, může však vyústit i ve sluchovou vadu!!!

Vyšetření sluchu

- **klasická sluchová zkouška** – na základě opakování slov, která vyšetřující předřikává hlasitě i šeptem, hodnotí se vzdálenost, ze které vyšetřovaný slova slyší a rozumí jim,
- **subjektivní audiometrie**
 - **prahová tónová audiometrie** – pomocí generátorů různých tónů a šumů různé intenzity a na různých frekvencích se postupně vyšetřují obě uši, výsledek se zaznamenává do audiogramu
 - **slovní audiometrie** – vyšetřovanému se pouští sestavy deseti slov, které musí opakovat, postupem od silnější intenzity k nižší se najde práh srozumitelnosti,
 - **speciální nadprahové testy**
- **objektivní audiometrie**
 - **metody akustické**
 - **tympanometrie** – měření množství akustické energie ve vnějším zvukovodu, které se odráží od blanky bubínku
 - **otoakustické emise (OAE)** – zjišťování aktivní činnosti vnitřního ucha
 - **metody elektrofyziologické**
 - **vyšetření pomocí evokovaných potenciálů (BERA)** – pomocí elektrod, přilepených za uši a na čelo, se sbírají informace o elektrickém impulsu, procházejícím po mozkových drahách od ucha do kmene mozku.

Možnosti korekce sluchu:

- sluchadlo
- implantovatelné sluchadlo, středoušní implantát
- kochleární implantát, kmenový implantát

Sluchadla

„elektroakustické přístroje, které zesilují a modulují zesílené zvukové signály vedené do sluchového analyzátoru podle typu a stupně sluchové vady.“

Přidělena a nastavena foniatrem na základě odborného audiologického vyšetření.

Na zakoupení sluchadel částečně přispívá pojišťovna.

Kochleární implantát

„elektronické zařízení, které dráždí elektrickým proudem nervová zakončení sluchového nervu v hlemýždi (cochlea).“

- Indikace v případě, že při používání sluchadla se nezjistí dostatečný rozvoj (sluch, řeč) a když nejsou poškozeny vlásčkové buňky.

Rehabilitační péče

Mezi předpoklady úspěšné rehabilitační péče o sluchově postižené dítě patří:

- **včasná diagnostika,**
- **včasné přidělení sluchadel,**
- **včasná a správná reedukace sluchu a řeči,**
- **rodinné zázemí,**
- **spolupráce níže uvedených složek komplexní péče.**

Komplexní péče

- **Zdravotnická zařízení**
- **Speciální pedagogická péče**
- **Vzdělávací systém**
- **Rodinná péče**